

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

nová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pal könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. nová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 29. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy óra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Péntek, február 6.

H a . . .

Nagybecskerek, február 6.

(Dsk.) A tisztviselők oly hön óhajtott és várva-várt fizetésrendezését, illetve emelését illetőleg igen jellemző, sőt érdekes kijelentést tett a pénzügyminiszter a Ház pénzügyi bizottságának legutóbbi ülésén, tárcája tárgyalásakor.

Férfiassal nyíltággal kijelentette, hogy a fizetésrendezési javaslattal a maga részéről elkészült, de különböző kormányzati ágak még mindig újabb és újabb igényekkel lépnek föl. Hogy eddig nem nyújthatta be, ebből igazolva láthatja mindenki. Reméli, hogy nemsokára előterjesztheti. 17,800.000 korona a kiadási többlet, amely így támad. Ő 16 millióra tervezte, tehát túllépés történt. A már megszavazott 3 millió benne van ebben az összegben. Hogy ezt a 3 milliót már tavaly nem kaphatták meg a tisztviselők, annak a tárgyalások hosszadalmassága az oka, de ez nem rövidíti meg az érdekelteket. Minden attól függ tehát, hogy a törvényhozás mikor intézi el a reformot.

. . . Ahán, — de itt van a bökkenő.

A törvényhozás az ellenzék jóvoltából most nem törvényt hoz, hanem szó-özönt zudit az országra. Távszónokok mutatják be a szusz-athletika óriási rekordjait, amennyiben egész üléseket kibeszélnek. Az embernek s az országnak egyaránt belefájdul a feje.

Mig a t. ellenzék néhány milliót el akar vonni az ország haderejének biztosításától (pedig Isten ments, háboru esetén cudarul megbánhatnók ezt) — addig nem veszi észre a nagy hanggal dolgozó, puffogó szónoklatok mindenike ezrekbe kerül az országnak, anélkül, hogy valami látszatja lenne egyéb annál, hogy egy napra kérés-életü hirnevet szerez a jó torok gazdájának.

Mintha az ellenzék mindenáron meg

akarná mutatni annak a közmondásnak megfordított igazságát, hogy a más kárán tanul az okos. Ő a saját kárán akar tanulni tehát — szeliden szólva — nem okos.

Pedig itt van az elretentő példa a közel szomszédban. Hova vezetett ott a féktelen gyűlölködésből kikapart obsztrukcionális harcmodor? A parlamentarizmus intézményének teljes lejáratása.

Ez kell nekünk is!? Az kell nekünk, hogy vérel, könnyel biztosított alkotmányosságunk legfőbb palládiuma, mint feres gyümölcs essék a porba?!

A fereg, mely rajta rág: a kisebbség terrorizmusa. Ervekkel nem győzhet, tehát féktelenséggel ássa meg az önmaga sírját, s magával rántja a feneketlen mélységbe a magyar alkotmányosságát is, holott állandóan annak védelme mellett kiabál.

. . . A pénzügyminiszter melankolikus intelmének fölbresztőleg kellene hatni azon harcmodor elleni tömörülésre. Hiszen, ha az ellenzék nem üzi a minden áron való kormánybuktatási politikát, — ha benne marad nemes hivatása keretében, bírálván komolyan és higgadtan, — ha nem arragálja magának a honmentés jogosultságát szemben az óriási többséggel, mely mégis az ország köz-véleménye: akkor a tisztviselők megkaphatják a fizetés felemelést, — akkor az óriási méretű beruházási javaslat száz, meg száz forrását nyitja meg a keresetnek, — szóval akkor a törvényhozás üdvös munkát végezhet polgárai javára.

Ez a „h a” gondolkozóba ejtheti azokat is, a kik eddig vakon mentek a hazamentő szolamok után.

— A tisztviselők fizetésrendezése. Félhivatalosan jelentik, hogy a tisztviselők fizetésrendezése igen sok dolgot adott csak legutóbb is a kormánynak, a mennyiben a meglehetősen nagy számmal felmerült igényeknek megfelelő változtatásokat a javaslatba be kellett iktatnia s ezekkel összhangba hoznia a javaslat egészét. Mindamellet a munkálatok már annyira vannak, hogy a kormány legközelebből a törvényhozás elé léphet a javaslattal.

H I R E K.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 15 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— A jegyzői nyugdíjintézet ülése. A torontárvármegyei községi és körjegyzők nyugdíjintézetének választmánya febr. 16-ikán délelőtt 9 órakor a megyeház alispáni kistermében ülést tart.

— A nagybecskereki állami elemi népiskolai gondnokság f. évi február hó 7-én délután 4 órakor a központi áll. elemi népiskola értekezleti termében ülést tart.

— A jegyzői vizsgákhoz. Lapunk tegnapi számában a közs. közg. tanfolyam hallgatóinak félévi vizsgáiról szóló híreinkből az egyhangulag levizsgázottak névsorából kimaradt Moldován János, amit most pótlólag közlünk.

— Bur-estély. A nagybecskereki bur-asztaltársaság, annak kültagjai és jó ismerősei f. hó 7-én este 8 órakor közös vacsorával egybekötött táncestélyt tartanak a kaszinó kistermében. A rendezőség kéri a hölgyeket, hogy minél egyszerűbb toilletben jelenjenek meg. Meghívókat nem küldtek szét s így ezek a sorok szolgáljanak szives tudomásul.

— Eljegyzés. Fischer István szabadkai kereskedő eljegyezte özv. Klein Rozália szerezteméltő leányát Katicát Nagybecskerekről.

— Jegyzőválasztás Horgoson. Mint lapunknak írják, Horgoson január 28-án ejtették meg a jegyzőválasztást Herglócz István dr. dorosmai főszolgabíró elnöklése alatt, a lakosság ritka nagy érdeklődése mellett. A választást megelőzőleg huszonhat tekintélyes polgár kérvényt adott be Herglócz István dr. főszolgabíróhoz, akit arra kértek, hogy az ő jelöltjüket Hegedüs Jánost támogassa és okvetlenül jelölje. A főszolgabíró kilenc pályázó közül hét pályázót jelölt s a képviselőtestület egyhangulag és nagy lelkesedéssel Hegedüs Jánost választotta meg jegyzőnek. Hegedüs másfél évig Torontálban is működött s általános szeretetnek örvendett.

A „TORONTÁL” tárcája.

A farkas.

Pierre megszerette Françoise-t. Fiatal és csöndes ember volt, szorgalmas és jó munkás, a természete nyugodt és makacs. Mikor egyszer meggyökeredett lelkében a gondolat, hogy ennek a leánynak kell az övének lenni és nem másnak: a sorsa el volt döntve. Françoise-ban ösztönyszerűen kitalálta, megsejtette a magához hasonló csöndes és állhatatos teremést. A tekintetük kereszteződött és megértették egymást.

Egy este, a mezőről hazatérőben, a fiatal legény találkozott a fiatal hajadonnal. Megmondta neki, kicsit lassan és zavartan ejtett szavakkal, hogy szeretné feleségül venni. A leány azt felelte, hogy ő is szívesen elfogadja őt férjének. A nagy csöndességben egy pillanatra belélegzették az épen virágzásnak indult galagonyák édes illatát. Azután Pierre kijelentette, hogy mindjárt másnap, mely ugys vasárnapra esett, elmegy és nyilatkozik Françoise apja és anyja előtt. Françoise erre is azt felelte, hogy szívesen várja, de arca elborult, mintha fejük fölött hirtelen sötét felhő vonult volna el a tiszta égen. Pierre megértette, gondolatában előtűnt Françoise félelmetes atyja, Bloqueville Jean a majoros, csufnéven: a farkas.

A farkas néven ismerték Françoise atyját tiz mértföldnyi területben. Anélkül, hogy tudnák, mi minden telik ki tőle, a szomszéd gazdákat ösztönözték, a gyermekeket és az asszonynepet félelmük arra készítette, hogy Bloqueville Jeanban egy alattomos gonosz állatot, egy rettenetes ragadozót lássanak, aki úgy lapul meg a házában, mint valami barlangban, lesbe áll a sövények mögött s az erdő sűrűjében.

Fáradhatatlanul munkásember volt, csakis a birtokának élt a majorjában, mely egyedül állott a nagykiterjedésű szántóföldek között. A szüntelen munka lecsillapíthatta volna zord kedélyét. Hét órakor fekszik le s kilenc órai alvás után hajnalban kél föl. Ekkor aztán rögtön rohan ki a gazdaságba, mindenre felügyel, és kapál, boronál, végez mindenféle mezei munkát. Nem lát mást csak a földet, az foglalja el egész idejét, azzal folytatja a véget nem érő mindennapos küzdelmet. Csak a pénz szeretete, a sóvár vágy a földért, amely terem, a kérélhetetlen és könyörtelen önérdék kormányozza egész lényét. Szüntelenül a súlyos tallért hajszolja, tekercesbe rakogatja, beváltja aranyra.

Minden egyéb iránt a bizalmatlanság és a kegyetlenség jellemzi. Durva az emberekkel, durva az állatokkal. Gyakran látták, a mint élve koppasztotta meg a tarlón elfogott madárkákat, vagy válogatott kinzásokkal gyötörte halálra a békákat.

Ehhez a brutális és gazdag emberhez állított be Pierre, a napszámos, akinek egy garasa sincs, nincs egy talpalatnyi földje se, a kinek minden vagyona csak a két dolgos keze és a fiatalága.

A farkast mulattatta az eléje terjesztett kérés; hegyes, fehér fogait mutogatva nevetett rajta. Hamar elkergette Pierret, kiteszkolta az ajtón, melynek küszöbén állva maradt, rideg és gunyos arcán a védekezés elhatározásával és szörnyű fenyegetéssel.

De Pierre mégis visszajött. Nem jött vissza nappal, hanem visszajött éjszaka.

Françoise a Pierre kedvese lett s a környéken egy halva született gyermekről is rebesgettek, nagy haragjára a farkasnak, a ki most még dühösebben ellenezte a házasságot. Sőt férj keresésére indult a leánya számára, olyan férj

keresésére, a ki tultenné magát az ostoba szerelmeskedésen, a mende-mondákon. A feladat nem volt nehéz, mert jó súlyos pénzeszacskó támogatta. Egy környékbeli legény, maga is gazdag, kapva-kapott az ajánlaton, hogy Françoise völgyéne és férje legyen, Françoise pedig, miután atyja egy párszor amagy isten-igazában elpáholta, végre beleegyezett a házasságba.

De azért a szegény parasztleány lelkében megmaradt a fájdalom és a dac. Amig a lakodalmom napja fölvirradt, továbbra is elfogadta Pierre udvarlását. Anette, egy tizenhét éves esztendősin leány, Françoise unokahuga meglesve a szerelmeseket és értesítette róla Bloqueville Jeant, csufnéven: a farkast.

Az apafarkas, az anyafarkas és az egyik farkasfiu berohantak a szobába. Az apa revolverrel fölfegyverkezve, az anya furkósbottal, a fiu pedig égő gyertyával a kezében. Pierret elővonszolta rejtékhelyéből, ahol meglapult. A revolver csütörtököt mond, de a farkas karmai megfojtják, a furkósbót, az öklök agyonverik, a lábak holtra tapossák.

Ekkor a ravasz gyilkosok összecsoditik a szomszédokat, a törvény oltalma alá helyezkednek. Egy ember lopózkodott be hozzájuk, éjszakanak idején, tolvaj módjára. Ők védelmezték magukat ellene és megölték. Mi egyszerűbb ennél.

— Nézzék — mondta Bloqueville Jean, aki még akkor is áldozatán kuporgott — nézzék a gyönyörűségű legényt. Szép nyulat fogtunk mi? Itt van ni, többet nem fog ugrálni.

Az anyja pedig újra rácsap a furkósbottal a szétrépedt koponyára és a farkasapa ismétlen föjtogatja azt, akit már egyszer megfojtott.

F.

— **Betűszedők szanatóriuma.** A betűszedők foglalkozása tudvalevőleg a legegésztelenebbek egyike s a gyilkos ólompör és ólmos levegő nagyon sok reményteljes életet, családapát vitt a tüdővész révén a halálba. A betűszedők tudják szomorú sorsukat, hiszen ők szedik szép rendbe a betűt, amely a tudományos igazság kíméletlenségével hirdeti, hogy a tüdővésznek legjobb tenyésző helye a nyomtató-műhely. A betűszedők tudják sorsukat és védekezni próbálnak ellene. A modern orvostudomány megállapította, hogy a tüdővész gyógyításának legbiztosabb útja a szanatóriumi gyógyítás. A tudomány fölfedezéseit nyom követik a humanizmus alkotásai. Egyre-másra keletkeznek a tüdővészszek szanatóriumai. De ezekben nem jut hely a nyomdászok számára, mert a szanatórium kevés, a beteg nyomdász pedig nagyon sok. Ezért határozták el, hogy külön szanatórium létesítését kísérik meg, lehetőleg a nyomdai munkások rendes hozzájárulásából, de társadalmi segítséggel. A nyomdászok szívesen áldoznak föl szerény mukabérük egy részét annak az intézménynek, amely beteg szaktársaik menedéke leszen; de a míg ezen az uton létrejöhetne az intézet, évtizedek mulnának el és tízezrek lennének áldozatává a betűszedők rémes ellenségének. A könnynyomdászok 45-ös nagybizottsága azért tehát a nagyközönséghez fordul kiáltó szövegével a nyomdászok és betűntők érdekében. A nagyközönséghez, amely az ő könyvét, újságját, mindennapos szellemi táplálékát élvezve, aligha gondol arra, — hiszen nincs, aki figyelmeztesse, — hogy az, ami neki szórakozás és okulás, ezreknek biztos halál, vagy örökös synylődés. Bizvabizunk abban, hogy ez a figyelmeztető és kérés szavunk nem esik hiába. A betű, amely millióknak hoz napról-napra áldást, szegényeknek segítséget, kétségbeesőknek vigasztalást: meg fogja találni az utat a magyar közönség szívéhez akkor is, mikor az ő rabszolgái számára kér támogatást. Adakozzunk tehát a nyomdászok szanatóriumára! — A nagybecskereki könnynyomdászok a nemes cél előmozdítására folyó hó 21-én tréfás estélyt rendeznek az Ellmer-féle vendéglőben, melynek tiszta jövedelme a szanatóriumra lesz szárvá. Adományokat a szanatórium javára lapunk is szívesen elfogad.

— **Pénztárnok választás Nagyszentmiklóson.** Farka János nagyszentmiklósi községi pénztárnok megválasztása ellen annak idején felebbezést adott be Popovits F. a vármegyéhez. E felebbezés folytán a választást meg is semmisítették. Az új pénztárnok választást tegnapelőtt délután tartották meg a község házában és ifj. Farka Jánost egyhangulag ismét községi pénztárnoknak választották meg.

— **Felülfizetések a tűzoltóhálon.** A legutóbbi tűzoltóhálon a következők fizettek felül:

Torontálmezei takaré- és hitelbank 25 kor. Dr. Dellimanics Lajos, Karátsonyi Andor (Beodra), Nagybecskereki takaré- és előlegegyelet, Kaszinótársulat 20—20 kor. Dr. Vinczevidy Ernő, Daniel Ferenc, Steinitzer Géza, Erdődy Márton, Eisenstädter S. és T., Zsiross Lajos, Marcoin Jenő, Népbank, dr. Brájer Lajos 10—10 kor. Schenk Jakab (Fehértemplom) 7 kor. Hirtenstein Márk, Ujváry Adolf, Himmelstein Károly (Tomasovác) 6—6 korona. Heidegger Ödön, Hermann N., dr. Kiss János, Lucsics Miklós, dr. Perisics Zoltán, Réber Ferenc, Weisz Izidor, Stagenschmidt János, Freund Samu és fiai, Daun Gyula, Daun József és László, Kellner József, Poroszkay Béla, Kéler Ákos, dr. Michalovics Ödön, Klein János, Köchler István (Budapest) 5—5 kor. Dr. Král Tamás, Mangold Lipót, Hesse N., dr. Nagy Dezső, Mateics testvérek, dr. Holländer László, Klein Bernát, Jokly Irma, dr. Pollák Győző, Napholtz Ágoston, Kegy. rend. ház, Rosenfeld Samu 4—4 kor. Hajduska Jenő, Gallier Péter, Réber Péter, Herzfeld N., dr. Kardos Samu, Kadelburger L., dr. Fried Albert, Sindelás Béla, Grünbaum V., dr. Sándor Mihály, Klein Izidor, Partilla Géza, Engel Samu, Kokits A. F., dr. Nónay Pál 3—3 kor. Dr. Hubert Zsigmond, Kürländer Imre, Benkovich Miklós, Stefanovics János, Mattanovics György, Hausladen Mátyas, N. N., Ambrózy László, Perger Rezső, dr. Kovács Sándor, Edenburg Lajos, Stefkovics Endre, Maugsch Albert, Bánvög Péter, dr. Demkó Pál, Pfeiffer János, özv. Stagenschmidt Pálné, Benedek Jenő, Herczl Sándor, Fein Fülöp, dr. Annau Ernő, Prandel Bezső, Boleszni Antal, dr. Billitz Béla, Liptay István, dr. Goldmann József, Mersdorf Péter, Filkovic N., Wehner György, Arsen Popovics, Helmbold Károly, Jeszenszki N., Wantoch N., Lisacz János, Szávits Sándor, Billitz János, Wilhelm Ferenc, Kovács Gedeon, Strasser Jakab, Scheirich Pál, Baaden J. L., Grün

Simon és fiai, Dujakovich N., Armbruster J., Kelemen Péter, Straki testvérek, Kothstein János, Watzke Ferenc, Felsenstein Ferenc, Bence Antal és fia, Grünzweig Henrich, Berényi Bódog, Konkoly A., Sajoviz Soma, Zimmerer Győző, Baaden Hugó, Radojesics Draga, Eckfeld Mór, Petri Jakab, Basch Ernő, Radojesits Tivadar, Mayer Henrik, Heller Mór, Eibeschütz Izsó, Sripál N., Vinczanov Mladen, Frank Vince, dr. Demkó Endre, özv. Zolkievics N., Mesznik Lipót, özv. Vécsei Istvánné, Kovács J. M., Arandt Ferenc, Makay F. Ágoston, Mayer Rezső, Strosz Béla, Balás Iván, Rigó István, Hertelendy Ferenc, dr. Riesz Jakab, Marton Andor, Stojkovics N., dr. Polgár Sándor, Kiss Sándor, Gyárfás Ödön, Mencer Lipót, Krumenacker István, Paul János, Vogl főhadnagy, Semsey Gyula, Benkovich Mihály, Léla Stéva, Grün Alfréd, Annau János, Annau Ádám 2—2 korona. N. N. főtisztelendő, Szalay József, Szmitzki N., Hollaender I. Károly, Kertész Márk, Bröder Ignác, dr. Klein N., Standhaft Kálmán, N. N., Szöllősy N., Bielek N., Grubaeski N., Tullies N., Szauer Árpád, Dékány N., Michajlovics N., Mittermayer N., Mencer Albert, Bogha Márton, Starkits Zsárkó, Vogh Antal (Klekk), Konkoly Imre, Mencer H., Weisz N., Mihajlovics Milán, Terzin Zs., Schenk Jakab, Prashák testvérek, Eckstein N., Rózsa Béla, dr. Grün Mór, Engelsmann N., dr. Klein Mór, Geiger Manó, Broncs Ernő, Lovas Mihály, Mesznik Imre, dr. Wiedorn Adolf 1—1 korona. N. N. 60 fillér.

— **Szocialisták gyűlése.** Mint Gyertyámsról írják ott e hó 2-án Christ János, Jabla Ferenc Frey József és Kuhn József ottani lakosok egybe hívása folytán szocialista gyűlést tartottak, melyen a politikai hatóság részéről Keresztes György tb. főszolgabíró és Gesztessy László jegyző, utóbbi mint politikai biztos voltak jelen. A gyűléseket első szónoka Malacsics Géza, a munkások budapesti betegsegélyző egyletének hivatalnokai volt, ki első sorban kijelentette, hogy a gyűléseket államellenes dolgokkal nem akar foglalkozni. Ezután kikel a mai adózási rendszer, a fogyasztási szövetkezetek és a militarizmus ellen, végül pedig kívánja, hogy az országos képviselők tekintse állásukat megtisztelő tisztségeknek és mondjanak le fizetésükről. Utána Szenczer Mátyas szólalt fel, ki nagyjában ugyanazon elveket hangoztatta, mint Malacsics. Gabriel temesvári szocialista azt mesélte, hogy minden lap megvesztegethető, csak egyes szocialista lapok nem, miért is ajánlja ezeket a jelenlevők pártfogásába. Karl Péter „népművelődési egyesületek” alakításáról érkezett. Végül Malacsics Géza indítványára a gyűlés kimondja az általános titkos szavazás általános jogát és népművelődési egyletek alakításának szükségességét. Általában a gyűlés a legnagyobb rendben folyt le, a mi viszont a jelenlevő hatósági tagok tapintatának köszönhető.

— **A pancsovai vívó-egylet közgyűlése.** A Pancsovai vívó-egyesület jan. hó 23-án tartotta évi közgyűlést. Előneknek egyhangulag és nagy lelkesedéssel Lestyánszky Janost, alelnöknek Jakobcsics Imrét választották meg. Titkárlétt: Mráz Gusztáv, ügyész: dr. Karattur Arthur, művezető: Tasnády Andor, pénztáros: Walzer Antal, ellenőr: Schwitzer Jenő, szertárnok: Bitskey Andor, orvos: dr. Theodorovics Pantaleon. A választmányba beválasztottak: Csizsár László, Engler Lajos, dr. Graber László, Pavlovits Péter. A pénztár és szertárvizsgáló bizottságba az elnökön kívül Varga Dezső és Wolf István küldettek ki. Ezután a közgyűlés Tasnády Andor indítványára elhatározta, hogy ápr. 4-én táncmulatsággal egybekötött házi versenyt rendez.

— **Öngyilkos katona.** Mint Temesvárról írják, Bartos Pál, a 29-ik gyalogezred ottani 7-ik századának egyik közlegénye, az éjjel a Ferenc József-laktanya egy félreeső helyén szolgálati fegyverrel jobb halántékán lötte magát és nyomban meghalt. Reggelre akadtak csak rá kártársai, a mikor az ezredorvos rendelkezése a holttestet a kórházba szállították, hol ma felboncolták. A szerencsétlen, all 22 éves, antalfalvi illetőségű fiatalember tettét állítólag szerelmi csalódás miatt követte el.

— **Életunt fiatalember.** Nagyikindáról írják, hogy Berger Árpád, egy 19 éves tordai fiatalember, a nagyikindai gőzmalom r. t. gyakornoka a napokban az ottani közkórház közelében golyót röpített mellette s súlyosan megsebesülve összeesett. A lövés zajára odagyűlekezett járó-kelők az első segélyben részesítették és aztán beszállították a kórházba, hol azonnal ápolás alá vették. Tettének okát senki sem tudja, ő maga pedig minden felvilágosítást megtagad. Anyagi viszonyai rendezettek, hivatalában pedig szerették s jól bántak vele.

— **Elfogott betörők.** Molnár Mihály nagybecskereki mérnök neje a napokban elutazott, a férj pedig a lakás ajtajait lezárva, néhány napra átköltözött hivatalos helyiségébe. Ezt megdűlték valahogy Kurucky Száva, Pandurov Nikola és Tyurcsin Dusan 16—17 éves suhaneók. Felhasználták tehát a kinalkozó alkalmat s egy este feltörték Molnár Mihály temesvári-utcai lakását s a szobákba hatoltak, a honnan mindenféle konyhaeszközöket, ruha és fehérneműt loptak

el. Először sikerült is nekik a lopott holmit észrevétlenül elszállítani, a mire vérszemet kaptak s megkísérelték másodsor is behatolni a lakásba. Veszükre azonban a lakók észrevették őket s a betörőket feljelentették. Weinhardt József h. rendőrhadnagy nyomban megindította a vizsgálatot s sikerült is neki az összes ellopott holmit megkeríteni. A betörőket most a rendőrség vette pártfogásába.

— **Hangverseny.** Petrovics Gájó, a kitűnő zenekarvezető vasárnap, február 8-án a kaszinó éttermében igen érdekes és szépen összeállított műsorral hangversenyt rendez. A hangverseny délután 5—7-ig és este 8-tól 12-ig lesz, amelyre a nagyjérdemű közönséget tisztelettel meghívja a zenekarvezető.

— **Eltűnt ezres bankók.** A fehértemplomi takarékpénztár ismert ügyében mint már megírtuk, az a fordulat állott be, hogy Martin Kristóf pénztárost letartóztatták, mint a kire az a gyanu háramlott, hogy az ő kezei között veszett el az öt darab ezres bankó. Mint Fehértemplomból jelentik, a pénztárost bizonyítékok hiányában most szabadlábba helyezték.

— **Új t. glaglyár.** Zombolyán 200.000 kor. alaptőkével új gőztéglaglyár van alakulóban. Az alapítás élén Treisz József, a gőztéglaglyár részvénytársaság volt igazgatója áll.

— **Megszűnt forgalmi akadály.** A magy. kir. államvasutak értesítése szerint a ruma-klenáki helyi érdekű vasút Klenák és Klenák-Szávapart állomásai között a vonatforgalom január hó 31-én újból megindított.

— **Gépészek vizsgálata.** A gőzgépezetők és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1903. évi február hó 14-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhely épületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz, Temesvár (Józsefváros, Hunyady-ut 17. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **Új személydíjzabás a határvideki vasuton.** A m. kir. igazgatóságának közlése szerint az első délnyugati határvideki h. é. vasuton a megnyitás napján életbelépő személydíjzabás a magy. kir. államvasutak díjzabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 20 fillérért kapható.

Irodalom és művészet.

* **Délvidéki színeszet.** A délvidéki színi szövetség e hó 9-ikén (hétfőn) Szegeden ülést tart, melynek célja lesz az igazgató megválasztása. Az ülésre Balla Kálmánt is meghívták, kit Nagybecskereken is kiváló színésznek ismernek. A torontálmezei színügyi bizottságot dr. Végh Lajos, dr. Pollák Győző és dr. Brájer Lajos b. tagok képviselik.

* **Rousseau, Voltaire** és az encyclopaedisták voltak azok a kik szellemben előkészítették a francia forradalmat. Ők rajzolták a csatatervet, ők mutatták meg a hadjárat célját. A tömegre csak az ütközet várt, a roham, a porfelhő, az öklözés. Mert az író — a mint Carlyle mondta — vezeti szegényes kis szobájából a világot, a didergő kezével szántott sorok túlének nemzedékeket és nevéhez nincs jussa a halálnak. A mint XVI. Lajosnak mondta egy udvari embere Diderot: „Különös, ezek az emberek a IV. emeleten laknak s mindenki beszél róluk és egész Páris ő utánuk igazodik.” Rousseau erős meggyőződése és radikális természete, D'Alembert mély tudománya, Voltaire költői és humanus lelke, Diderot ragyogó szelleme lobbannak össze megvilágítani a jövőt. Gyönyörű kor, a mi szemhatárunkon belül az egyetlen, a mikor új igazságokat látunk tamadni, a melyek aztán átmennek a tömegbe is. Ezzel a ragyogó írói gárdával nyitja meg Marezali Henrik a francia forradalom történetének kötetét, amely mint a Nagy Képes Világtörténet X. kötete most hagyta el a sajtót. Tömérdek illusztráció díszíti a kötetet, a melynek első füzeté, mint e nagy vállalat 176. füzeté, minden hazai könyvkereskedésben kapható és a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, Üllői-ut 18. sz.) az egész XII. kötetes nagy mű részletfizetésre is. Egy-egy füzet ára 60 fillér.

ESKÜDTSZÉK.

§ **Megszűrt rendőr.** Tutzakov Koszta bűnügyében tegnap késő este mondott ítéletet a nagybecskereki esküdttörzs. Nyolc óra után hirdette ki Mencer Lipót, az esküdtek főnöke a határozatot, mely szerint az esküdtek a vádlottat bűnösnek mondták ki s ennek alapján a törvényszék Tutzakov Kosztát 8 havi börtönre, amelyből azonban 4 hónapot már kitöltöttnek számítanak, ezenkívül 5 napi fogaállal helyettesíthető 50 korona pénzbírságra, 3 évi hivatalvesztésre ítélte, továbbá 145 korona felmerült

bűnüg
elített
és 60
jogerő
esküd
horvát
ség sz
Berkov
egy há
Ferenc
ral s a
Mult é
vics Gy
Gábor
kertrés
volt s
amit ez
kovics
ritottat
az öre
sem ta
ült, a
a hely
György
rálított.
Ferenc
Ferenc
eseleke
mai a
alakult
bírák:
ügyész
Kokli
ger La
Mihály.
Wohlfar
mantyó
Ambrózy
és Neuh
mán az
gattak k
György
gyalást
a késő d

A
tott, an
megála
gyalásá
No
teszi A
s az el
Sz
katlan
reflektá
A magy
András
(Zajos
Sz
nem sz
lehet v
Fe
Sz
törvén
a magy
M
Andráss
azután
várattan
M
fel ugya
zék nap
akart ny
iránt ny
kijelent
Fehérvá
s olyan
Ug
beszélne
Fe
nézetére
fordulva
Er
a széls
helyeikr
kiabálják
tempóka
a lárna
verik, ug

bünygi költségek megtérítésére kötelezte. Az elítelt tartozik Kurbanov rendőrnök 19 korona és 60 fillért kézbesítés címén is fizetni. Az ítélet jogerős.

§ Lövöldöző mezőr. A nagybecskereki esküdtbírósg ma tárgyalta Berkovics György horvátneuzinai mezőr bűnygét, akit az ügyész szándékos emberölés kísérletével vádol. Berkovics György ugyanis már hosszabb idő óta egy házban lakik egyik rokonával, Berkovics Ferencel és ennek apjával Berkovics Gáborral s a ház mögötti kertet szintén együtt bírják. Mult évi október hó 31-én történt, hogy Berkovics György lement a kertbe, ahol Berkovics Gábor éppen szántogatta az ő tulajdonát képező kerteszt, Berkovics György kissé ptyókos állapotban volt s kötekedni kezdett az öreg Berkovicsesal, amit ez kerekén kikért magának. Az öreg Berkovics kemény rendreutasítása annyira főlháborította, hogy kihozta a házból revolverét s kétszer az ögre lött, szerencsére azonban egyik lövés sem taláta. Berkovics Ferenc, aki a ház előtt ült, a lövéseket hallva, leszaladt a kertbe s mikor a helyzetet látta, atya védelmére kelt. Berkovics György erre ő ellene fordult s szintén kétszer rálött. A két lövés közül az egyik talált s a golyó Ferencnek a lapockája közé rúdott s Berkovics Ferenc hetekig az ágyat nyomta. Berkovics György eselekedeteért a vádlottak padjára került s a mai tárgyaláson a bíróság következőképpen alakult meg: Elnök: dr. Polgár Sándor, bírák: Dr. Duka László és Kövér Lajos, ügyész: Dr. Wiedorn Adolf, védőügyvéd: Kokits János, orvosszakértők: Dr. Haidegger Lajos és Herz Samu, jegyző pedig Polgár Mihály. Esküdtök: Mencer Lipót, Tzutz Frigyes, Wohlfart Ádám, Pap Sándor, Kovács István, Parmantye Pál, Rác Jakab, Groszmann Zsigmond, Ambrózy József, Ortner Miklós, Molnár Henrik és Neubrunn Miklós. A délelőtti tárgyalás folyamán az orvosszakértőket és néhány tanut hallgattak ki, a kik majdnem mindnyájan Berkovics György ellen vallanak. Délben az elnök a tárgyalást felfüggesztette. Ítéletre valószínűleg csak a késő délutáni órákban kerül a sor.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 6-án.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 6.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, amelyen folytatták az ujonclétszám megállapításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Napirend előtt Barta Ödön szóvá teszi Andrassy Gyula gróf tegnapi beszédét s az ellen az ellenzék nevében tiltakozik.

Szell Kálmán miniszterelnök szokatlanul tartja, hogy napirend előtt reflektáljanak a tegnapi elhangzott beszédre. A maga részéről kijelenti, hogy helytelenül Andrassy megvádolását és meggyanúsítását. (Zajos ellenmondások balról.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Önök nem szeretik az igazságot, önökkel nem lehet vitatkozni. (Nagy zaj balról.)

Felkiáltások: Eláll!

Szell Kálmán tovább bizonyítja a törvényből, hogy a hadseregben meg van a magyar nyelv joga (Ellenmondások balról.)

Miután még Holló Lajos támadta Andrassyt, az elnök rövid szünetet rendel, azután a napirendre térnek, amely alatt váratlanul heves vihar támadt.

Mezőssy Béla függetlenségi szólalt fel ugyanis és azt mondja, hogy az ellenzék napirend előtti főlszólásaival módot akart nyújtani a miniszterelnöknek, hogy az iránt nyilatkozzék, magáévá teszi-e Andrassy kijelentéseit. A javaslatokhoz azonban se Fehérvárynak, se Szellnek nincs szavuk s olyanok, mint a portició néma.

Ugron Gábor: Táncolnak, de nem beszélnek! (Zajos derültség.)

Fejérváry Géza: Ugron urnak a nézetére nem vagyok kíváncsi! (Ugron felé fordulva) Ne fészkelődjék...

Erre az ellenzéken óriási vihar tör ki, a szélsőbalon a képviselők fölgráznak helyeikről, a padokat verik és viharosan kiabálják, hogy nem tűrik a kaszárnyatempókat. Az elnök hosszasan csönget, de a lárna nőtön nő, a padokat mindjobban verik, úgy hogy a tárgyalást lehetetlen volt

folytatni, miért is az elnök az ülést kénytelen felfüggeszteni.

Szünet után Tallián Béla elnök fölolvastatja Fejérváry Géza báró közbeszólására vonatkozó gyorsírói jegyzeteket.

A jegyzetekben ez van: Ne fészkelődjék. (Viharos ellenmondás.) Kiáltások: Mäskép mondta!

Ugron Gábor személyes kérdésben szólal fel és azt állítja, hogy a gyorsírói jegyzetek hiányosak, mert Fejérváry így mondta: Ne fészkelődjék, mert küiönben... (Viharos ugyan! kiáltások balról.)

Fejérváry öt már harmadszor fenyegeti, ő eddig mindig hallgatott, mert azzal a férfival szemben, a kivel ő megverekeedett s később sértéseit elégtételt nem adott, a miért öt nyilvánosan vénszszonynak nevezte, (Viharos taps balról.) csak hallgathat. Most is csak azért szólal fel, hogy indokolja hallgatását. Kijelenti, hogy a miniszter fenyegetésének teljesítését nyugodtan, felemelt fövel várja! (Tüntető taps, éljen Ugron! kiáltások balról.)

Ezután Fejérváry Géza báró emelkedik szólásra, amit balról hosszas zajjal fogadnak. Mikor a csend némileg helyreáll, kijelenti, hogy barátai hallották, hogy ő a „különben“ szót nem mondotta.

Erre balról ismét nagy zaj tör ki s az ellenzék képviselők viharosan kiabálják, hogy Fejérváry igenis mondta. Viszont jobboldalról szintén indulatosan kiáltják, hogy Fejérváry nem mondta. A zaj hosszasan eltart, a teremben nagy gabalyodás van s Fejérváry percekig nem juthat szóhoz. Végre az elnök hosszas csepengetése után a csend némileg helyreáll s Fejérváry folytathatja beszédét.

Fejérváry Géza báró ezután Ugronnak azon állítására vonatkozólag, hogy ő elégtételt nem adott volna neki, hivatkozik Rakovszkyra, a ki egyik segédje volt s a jegyzőkönyvben is megindokolta elhatározását. E mellett marad, több szava nincs. (Zajos taps jobbról.)

Rakovszky István kijelenti, hogy ő Ugron megbízottja volt és úgy emlékszik, hogy Fejérváry az elégtételt megokolás nélkül tagadta meg.

Kiáltások balról: No tessék! Éljen Ugron!

Az elnök ezután felszólítja Mezőssyt, hogy folytassa a javaslatokra vonatkozó beszédét.

Zajos kiáltások balról: Holnap, holnap!

Elnök: Nem lehet.

Az ellenzéken erre olyan pokoli zaj támad, hogy az elnök kénytelen az ülést ismét felfüggeszteni.

Szünet után az elnök helyt ad Mezőssy kérésének, hogy beszédét holnapra halasztassa s ezzel az ülés nagy izgalom közepette véget ért.

Ferenc Ferdinánd főherceg Egyiptomban

Budapest, február 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg február 25-én indul el egyiptomi útjára, a melyre levegőváltoztatás céljából van szüksége. A főherceg nejével, Hochenberg Zsófia hercegasszonnyal együtt megy Egyiptomba.

Az angol király betegsége.

Budapest, február 6. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Londonból jelentik, Edward angol király betegsége csak könnyebb természetű meghülés s állapota a legujabb orvosi jelentések szerint nem ad aggodalomra okot.

A szerb királyi pár krusedoli útja.

Budapest, február 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból jelentik, hogy az udvarnál már erősen készülődnek a szerb királyi pár krusedoli utazására. Karlócán, a melyen át a szerb királyi pár Krusedolba utazik, ünnepies fogadás lesz, a melyre a karlócaiak nagyban készülnek.

A szász trónörökös lemondása.

Budapest, február 6. (A „Torontál“ ered. táv.) Drezdából megcáfolják azt a híresztelést, hogy a szász trónörökös lemondana.

Az idő.

Budapest, február 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az országos meteorológiai intézet-hez érkezett jelentések szerint az esőzések Európa legnagyobb részében megszűntek s az idő mindeütt változatlanul enyhe. Magyarországon is csak egyes helyeken voltak esőzések. A jövőre egyébként száraz idő várható.

Budapesti gabonatözsde

Budapest, 1903 február 6

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	kilo	50 kilogr. ára		kilo	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	0.—	0.—	80	8.25	8.30
Pestvidéki uj	76	7.90	7.90	80	8.20	8.35
Bánsági uj	76	7.90	7.90	80	0.—	0.—
Bácskai uj	76	7.90	8.10	80	0.—	0.—

		kilo	
Rozs	uj elsőrendű	70—72	6.70
	„másodrendű	—	6.50
Árpa	„takarmány	60—67	5.85
	„égetni való	62—64	5.65
	„sörfőzésre való	64—66	0.—
Zab	„	39—46	6.60
Tengeri ó	bánsági	—	6.75
	másnemű	—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, február 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kissé csökkentek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	7.46—7.47
Buza júliusra	7.57—7.58
Rozs áprilisra	6.54—6.55
Tengeri (májusra)	5.94—5.95
Tengeri (júliusra)	6.06—6.07
Zab (áprilisra)	6.00—6.01

Közgazdaság.

Közgyűlések.

- Február 7. Az „Ittebei takarékpénztár részvénytársaság“ közgyűlése.
- Február 8. A „Párdányi takarékpénztár, mint részvénytársaság“ közgyűlése.
- Február 8. A „Nagykomlósi népbank, mint részvénytársaság“ közgyűlése.
- Február 8. Az „Antalfalvai előlegezési és hitelegylet, mint szövetkezet“ közgyűlése.
- Február 8. A „B.-Komlósi takarékpénztár“ közgyűlése.
- Február 9. A „Nagybecskereki kaszinó-társulat“ közgyűlése.
- Február 9. A „Torontálvármegyei központi hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja“ közgyűlése.
- Február 15. A „Berestóci hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja“ közgyűlése.
- Február 15. A „Torontáli hév. alkalmazottainak takarékes előlegezési egylete, mint szövetkezet“ közgyűlése.
- Február 15. A „Beodra-karlovai takarékes előleg-szövetkezet“ közgyűlése.
- Február 15. A „Beodra-karlovai önszegélyző szövetkezet“ közgyűlése.
- Február 16. A „Tamisac szabályozó- és belvízvezető-társulat“ közgyűlése.
- Február 22. Az „Alibunári járási takarékpénztár, mint részvénytársaság“ közgyűlése.

Ingtatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1903. évi január hó 30-tól 1903. évi február hó 5-ig terjedő időszakban a következő ingatlánváltozás történt:

Gardinovacska Mihály tulajdonát képező 2247. öi. sz. házat megvette Zenczkov Manojlo 1600 koronáért.
Guttenkunszt Krisztina tulajdonát képező 1639. sz. ház felét megvette Ferch Ignác 700 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1903. évi február hó 6-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	7.50 korona
kétszeres	„	7.30
rozs	„	6.—
árpa	„	5.00
zab	„	6.10
kukorica(uj)	„	4.80
repce	„	10.—
széna I.	„	2.80
„ II.	„	2.50
szalma I.	„	1.50
„ II.	„	1.—
burgonya	50	4.—
marhahus I.	1 kilogr.	—,96
„ II.	„	—,88
borjú hus	„	1.20
disznó hus	„	1.04
juh hus	„	—,80
zsir	„	1.80

